СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 94. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТИ, вівторок, 16-го травня 1944. No. 94. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, May 16, 1944. VOL. LII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ · ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ · Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 · THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA · FIVE CENTS ELSEWHERE

ОРЛЄМАНЬСКІ ПІДДАВСЯ ЦЕРКОВНІЙ КАРІ ЗА ПОЇЗДКУ ДО СОВЄТІВ

СПРИНГФІЛД (Масачусетс). — Станислав Орлеманьскі, римо-католицький священик з польської парафії Пречистої Діви Марії, повернувши із своєї 26-денної подорожи до Совєтів, попав під церковну кару, наложену на нього на підставі канонічного права Католицької Церкви. Тутешній епископ Тамес М. О'Лірі в 4 години після приїзду о. Орлеманьского до своєї парафії, вислав йому лист суспендуючи його як пароха церкви і наставляючи адміністратора на його місце. Орлеманьскі в першій хвилині заявив, що відкликається до апосторського делегата у Вашингтоні і тимчасом буде дальше сповняти обовязки пароха, але опісля піддався рішенню епископа. Покищо знане лише, що о. Орлеманьскі буде перебувати в якімсь манастарі, заки його справа буде поладнана.

Причиною суспензи, як подано з епископської канцелярії є те, що Орлеманьскі виїхав з парафії, не діставши на це дозволу церковної влади; а друга причина ця, що він відбував конференції з комуністами, які на підставі прилюдних заяв трьох папів є безбожниками і поборюють Католицьку Церкву. По дорозі з Сієтл до Спрингфілд о. Орлеманьскі затримався в Шікаґу і тут оголосив прилюдно свої розмови з совєтським маршалом Сталіном і премієром Молотовом. Він теж оголосив заяву, підписану Сталіном, в якій сказано, що між Сталіном і папою може бути співділання „у боротьбі проти насильства і переслідування Католицької Церкви" тому, бо, як каже Сталін, він є „прихильником свободи сумління й богопочитання". Крім цього Орлеманьскі сказав, що має теж дуже важну заяву в справі Польщі, але оголосить її пізніше.

Канцлер дієцезії у Спрингфілд, о. Джордж А. Шей [illegible], що Орлеманьскі, як хоче, то може вислати до папи через апостольського делеґата у Вашингтоні свої інформації про розмову зо Сталіном.

КОМУНІСТИ БУДУТЬ ГОЛОСУВАТИ НА РУЗВЕЛТА

НЮ ЙОРК. — З нагоди стейтової конвенції комуністів, на якій було приявних 1,000 делеґатів, проголосив предсідник стейтової орґанізації Комуністичної Партії Америки, Ізраель Амтер, що комуністи будуть підтримувати президента Рузвелта в його четвертій кандидатурі на президента, а роблять це в переконанню, що тим вони найліпше прислужаться краєви. На підставі жадання краєвого секретаря Комуністичної Партії Ирла Бравдера переведе конвенція зміну назви партії, але ця зміна мусить бути потверджена краєвою конвенцією.

ДАЙЕС НЕ ХОЧЕ БУТИ ДАЛЬШЕ В КОНҐРЕСІ.

ВАШИНГТОН. — Мартин Дайес, конґресмен із Тексас, що вславився своїми розслідами над неамериканською діяльністю різних ґруп в Америці, заявив, що він більше не буде кандидувати на конґресмена. Цю заяву пояснюють в той спосіб, що проти Дайеса розпочав завзяту кампанію Комітет Політичної Акції Конґресу Промислових Орґанізацій (СІО), отже він знає, що перепаде при виборах. Дайес самий заявив, що він не висуває кандидатури з причини недостачі здоровля.

НАЗИВАЄ 4 ЖІНОЧІ ОРҐАНІЗАЦІЇ ФАШИСТІВСЬКИМИ.

ВАШИНГТОН. — Ґенеральний прокуратор Френсис Бидл дістав листа від пані Феї Стівенсон із Клівленду з домаганням, щоб департамент справедливости поставив в стан обвинувачення 4 жіночі орґанізації, які вона називає фашистівськими тому, що співділали що найменше із 3 особами, проти яких саме тепер відбувається судова розправа за бунт. Пані Стівенсон це предсідниця Жіночих Помічних Сил („Окзиліяріз") Конґресу Промислових Орґанізацій, а 4 названі нею орґанізації такі: „Юнайтед Модерз", „Модерз оф Сонс Форум", „Амерікен Вимен Еґенст Комюнизм" і „Ві ди Модерз Мобилайз фор Америка". Пані Стівенсон твердить, що деякі з цих орґанізацій поширяли пропаґанду, що „президент Рузвелт це жид і дістає накази з Москви".

ПІДПРИЄМЦІ МАЮТЬ ТЕЖ СВОБОДУ СЛОВА.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Апеляційний Суд Третьої Округи вирішив, що підприємець у спорі з робітниками має теж свободу слова. Це рішення видав на письмі суддя Чарлз Алвин Джовнс, яким відкинув аплікацію Краєвої Ради Робітничих Відносин, щоб покарати Едварда Дж. Буда, предсідника підприємства Едвард Буд Манюфекчюринґ Компані як винного погорди суду тим, що він написав листа до 15,000 робітників після того, як він дістав наказ розвязати компанічну юнію на підставі закону Вагнера. Суд рішив, що в листі нема поломання закону тим, що підприємець висловлює свій погляд на наказ влади.

Міжнародна Організація Праці у боротьбі проти світового безробіття

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Керівна влада Міжнародної Організації Праці покликала до життя потрійний комітет із 18 людей, щоб підняти світову боротьбу проти безробіття. Боротьба має йти в порозумінню з іншими агенціями, що вже створені або що будуть створені Обєднаними Державами. Комітет складається з трьох груп, а саме по 6 представників від державних урядів, організацій робітників і організацій підприємців. Цей спільний комітет моє спеціяльно вважати на економічну і суспільну відбудову в різних краях після війни і має підготовити вказівки, як втримати повночасне заняття для робітників.

Керівна влада складається з 9 членів, а між ними є аж 3 із Злучених Держав Америки. Вона має за завдання внести домагання Міжнародної Організації Праці на якунебудь міжнародну конференцію заки збереться поновна конференція цієї організації.

Конференція Міжнародної Організації Праці покінчилася у пятницю 12. травня 1944 — після приняття Хартії Прав Звичайної Людини і після ухвалення пропозиції для мирового договору з додатком, щоб до поневолених народів Европи видати зазив з потіхою, що їх освободження вже недалеке.

ПОРІВНУЮЧІ ВИДАТКИ НА ТЕПЕРІШНЮ ВІЙНУ

ВАШИНГТОН. — Злучені Держави Америки видають тепер денно три рази тільки гроша на ведення війни, кільки коштувала ціла европейська війна в 1812.р оці, або двічи тільки, кільки коштувала ціла війна з Мексиком. Тепер упродовж 50 днів видається на війну тільки, кільки коштувала громадянська війна вже разом з пенсіями аж до 1938 року. Ці цифри оголошено на підставі обрахунків в департаменті скарбу перед новим фіскальним роком, що починається з днем 1. липня.

ЗГИНУЛО 60 ЛЮДЕЙ НА АМЕРИКАНСЬКІМ КОРАБЛИ

ВАШИНГТОН. — Корабель системи Либерти, з назвою Вилйем М. Велш, загинув вчасі бурі на побережжю Шотляндії перед кількома тижнями. З кораблем пішло на дно 60 американських моряків, як про це сповіщає Военна Адміністрація Перевозу. Корабель доставив свій набір на місце призначення і був у дорозі до збірного місця для конвою й повороту до між.

Польський премієр про польсько-російські взаємини

ЛОНДОН. — Станіслав Міколайчик, премієр польського уряду на вигнанню, в розмові з Реймондом Даниелом, представником „НюЙорк Таймсу", дав до зрозуміння, що польський уряд на вигнанню зовсім не думає йти на н'які уступства советському урядови, бо мовляв советські домагання є зовсім не щирі, а мають на цілі тільки скомпромітувати польський уряд на вигнанню перед польським народом у краю. За словами Міколайчика, російський уряд, у супереч своїм заявам, зміряє до опанування Польщі.

Міколайчик розправлявся при тому з різними арґументами, які мовляв підносить пропаганда російського уряду для досягнення цеї цили опанування Польщі. Він казав, що селяни в Польщі мають уже в своїм посіданню 83 проценти землі, а решта 17 процентів належить або до шляхти або до держави (ліси). Польські селяни, говорив Міколайчик, такі сильні індивідуалісти, що вони ніколи не пристали би на колективізацію.

Міколайчик виступив теж проти погляду, що мовляв польський уряд на вигнанню не має за собою піддержки краю. Міколайчик говорив недавно з представником польського підпілля в краю, котрий його запевняв, що 95 процентів народу стоїть за польський уряд у Лондоні.

НІМЦІ ПЕРЕСТРІЛЮЮТЬ ГРЕЦЬКИХ СЕЛЯН

КАІРО. — За два перші дні місяця травня в грецьких селах між Спартою й Милаоном німці розстріляли понад 2,000 грецьких селян з пімсти за вбиття грецькими партизанами одного німецького ґенерала й двох інших офіцирів.

ДИСЦИПЛІНА В РАЙХУ СЛАБНЕ

ЛІСБОНА. — З Німеччини приходять щораз більше вістей, які стверджують зріст розкладу німецької дисципліни. Не дивлячися на строгу реґіментацію, яку завели націсти для піддержання дисципліни німецького цивільного населення, в Німеччині множаться факти грабіжу й бутлеґерства засобів поживи, хоча німецькі часописи безупинно пишуть проти таких проявів. З газетних статей видно, що граблять навіть особи, що впали жертвою бомбардування, хоча ґазети називають таке грабування всякими визиванками. Деморалізація видно виходить з почуття кожної просто людини, що при найближчім бомбардуванню вона може згинути. Через грабіжі розбитих бомбами магазинів часто не можна дістати товару, хоча на нього мається пайкові значки.

ЧАСТИНА НАЦІСТИЧНОГО „АТЛЯНТІЙСЬКОГО МУРУ". — Так виглядає одна з фортифікацій, що становить частину того муру, який має боронити окуповану націстами Европу перед аліянтською інвазією. Вона видно збудована так, щоби найкраще відбивати бомби літаків і кулі гармат.

АЛІЯНТИ РОЗБИВАЮТЬ ЛІНІЮ ҐУСТАВА

НЕАПОЛЬ. — В 11. годині вечором дня 11. травня почали аліянтські війська нову офензиву в Італії. Предметом офензиви була лінія між Касіном і Тиренським морем по надзвичайно сильнім острілюванню ворожих позицій артилерією піхота й повзи посунули на ворожі лінії й зараз у цьому першому наступі вдерлися в заняту ворогом територію місцями на 3 милі.

Першого дня офензиви аліянтські війська заняли 5 сіл і 7 стратеґічних горбів. Другого дня офензиви вони поширили дальше вилом у ворожій лінії; не дивлячися на завзяті протинаступи ворога, йому не вдалося добути від аліянтських військ ні пяди землі. Французькі війська врізалися широко в дорогу, що лучить Касіно з морем, та глибоко в дороги, що ведуть на північ. Восьма армія розвернулася ширше за рікою Рапідом, створивши там базу, 5 миль широку й 1 милю глибоку.

Середземноморські аліянтські повітряні сили уносяться понад наступаючими військами без перерви, а кромі цього розбивають залізничі двірці та летнища в центральній і північній Італії.

НІМЦІ ВІДЧУВАЮТЬ УЖЕ ВІЙНУ НЕРВІВ.

ЛОНДОН. — Так з офіціяльних комунікатів на радіо й з вісток, які дістаються час від часу зо занятої німцями Европи, показується, що німці вже виявляють поважне напруження внаслідок аліянтської офензиви в Італії. Найбільше непокоїть їх здогад, що остаточний інвазійний удар не попаде в одно місце, але буде вицілений у кілька точок одночасно. Це заставляє їх горячково будувати оборонні фортифікації в різних місцях рівночасно, скликати поспішно военні наради та починати прерізні утиски проти місцевих патріотів.

Поважне напруження запанувало в Німеччині, коли на Каналі залягла густа мрака, бо боялися, що Аліянти можуть використати її для інвазії. Коли її не було, то нове напруження прийшло в міру того, як погода над Каналом вияснилася.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ БЮТЬ ПО БАЛТИКУ.

ЛОНДОН. — Важкі американські бомбовики в числі 1,750 ударили в суботу по німецьких оборонних інсталяціях здовж Балтійського моря та збомбардували німецькі літакові фабрики в Тутові й рафінерії нафти коло Стетіна. Поцілено теж бомбами великий залізничий центр Оснабрік і інші міста в північно-західній Німеччині. Британські й американські літаки на спілку бомбардували німецькі інсталяції здовж побережжя Франції.

РОСІЙСЬКИЙ ФРОНТ ДАЛІ СТОЇТЬ НА МІСЦІ.

ЛОНДОН. — Донесення обох сторін зо східного фронту підчеркують, що поважних пересунень лінії там не було. Совітські бомбовики одначе бомбардували важко залізничі вузли, головно: Берестє Литовське, Полоцьк і Нарву.

Совітський комунікат каже, що совітські кораблі й літаки заатакували два більші ворожі перевозові кораблі, що разом мають понад 5,000 тон містоти, котрі перевозили війська з Криму до Румунії. Затоплено теж 3 поспішні баржі і 4 моторові човни.

Німецький комунікат каже, що німецькі летуни бомбардували залізничий дворець Фастів.

НІМЦІ ЗАНЕПОКОЄНІ ОДНОЮ БРИТІЙСЬКОЮ ТАЙНОЮ ЗБРОЄЮ.

СТОКГОЛЬМ. — Один шведський моряк, котрий працював для німців, покинув роботу й вернувся до рідного краю, бо йому не стало „нерву". Займався він саме „заміташням", себто виловлюванням з моря, британських мін. Не стало йому саме „нерву", коли німці переконалися, що британці придумали новий рід морської міни, яку можна скинути з літака без скоропаду з якоїнебудь бажаної висоти на якунебудь глибину. Міна розривається при наближенню корабля від самого стукоту корабельної шруби. До часу виїзду моряка з Німеччини німцям ще не вдалося розкрити секрету міни.

ЮГОСЛАВСЬКІ ПАРТИЗАНИ СПОВІЩАЮТЬ ПОЧИНАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ОФЕНЗИВИ.

НЕАПОЛЬ. — Югославські партизани під маршалом Тітом заповіли загальну офензиву проти німецьких військ і їх союзників на цілому Балкані. Заява була видана ще в четвер, але аліянтська цензура передержала її аж до початку аліянтської офензиви в Італії.

У своїй розмові з представниками американських ґазет маршал Тіто заявив, що німці тепер не задумують ніякої загальної офензиви проти партизанів. Вони держаться такої тактики боротьби проти партизанів, щоб нею заставити партизанів вистрілювати свою амуніцію та розбиватися на групи. Він каже, що новий німецький вояк далеко не дорівнює німецькому воякови хочби сперед року.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ДО ЧОГО ДОВЕЛИ?

Польська пропаґанда розголошує від довшого часу багато про те, яка то була колись в Польщі свобода, яка то Польща була ліберальна під релігійним оглядом, та як під політично-державним оглядом вміла приєднати до себе різні народи, себто в першу чергу українців, а далі білорусинів, литовців. Тому саме, голосить ця пропаґанда, і тепер ті народи не згодилисяб іти „під Росію", а воліли би бути в „ліберальній" чи там „демократичній" Польщі.

Як взяти за правду те, що кажуть поляки, себто те, що згадані народи дійсно не бажають бути „під Росією", то льоґічно можна би припускати, що якщо їм неможливо стати наразі цілком самостійними, то вони таки волілиб бути „з Польщею", що ніби має бути такою ліберальною, як це її представляє польська пропаґанда. Коли так, то чим пояснити, що наділі Польща не має буквально нікого з тих народів, ніякої партії чи ґрупи, ніякої навіть поважнішої одиниці, що попиралаб польські домагання щодо східних границь? А такі угодовці прецінь колись бували!

Отже поминаючи найважніше й принціпове, себто те, що український нарід по віковій неволі національно й державно піднісся уже так високо, що може вдоволитись тільки самостійною і соборною українською державою, причиною, що Польща опинилась тут цілком сама, є ще те, що згадані народи добре знають, що вони не були „з Польщею" в спілці як рівний з рівним, як не виспівує польська пропаґанда, а були тільки „під Польщею", „в польському ярмі". Що більше: польська пропаґанда ще навіть тепер того всього не хоче бачити, а навіть говорить про „польські землі" там, де є землі українські, білоруські чи литовські. Значить, що вона ще навіть тепер працює на міжнародному полі в тому напрямі, щоби було по давньому, хоч трохи розумніша дитина моглаб зрозуміти, що таке вже не може повторитись. Значить, що не можна з тим виграти теж і на міжнародному полі. Та мабуть це неможливо зрозуміти польським політикам, вихованим в дусі шляхетчини, зідеалізованої Сенкевічами, та мріючих про „моцарство", а не про здорову Польщу.

Польські політики добре знають, чим була Росія для України. Вони добре знають, скільки міліонів українського народу вигинуло за Совєтів наслідком політики Москви. Ось це нещастя хотілиб вони використати в користь Польщі, бо ніби „всетаки під Польщею було українцям ліпше". Можливо, що колись такі „штучки" чи „торги" могли полякам хоч вчасти вдаватись, але ніколи — сьогодня. Західні українці глядять нині на українську справу як цілість. Вони гляділи на неї теж і тоді, як були під Польщею. Та польські політики ніколи цього не хотіли брати під серіозну увагу і нині її не беруть, а тільки шукають способу, якби то погодитись з „сусідом", з Росією, коштом — українського народу і українських земель. Українці це знають. Тому нема і не буде нікого з чесних українців при такій польській політиці!

Філядельфійська Хартія

МІЖНАРОДНОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ.

Загальна конференція Міжнародної Орґанізації Праці, зібрана на 26. засіданню у Філядельфії, оцим приймає, дня 10. травня 1944 року, декларацію цілей і змагань Міжнародної Орґанізації Праці та засад, які повинні давати напрям політиці своїх членів.

I.

Конференція підтверджує підставові засади, на яких спирається орґанізація, а зокрема заявляє, що:

а) Праця не є крамом на продаж.

б) Свобода вислову і стоваришування є конечна для постійного поступу;

в) Нужда денебудь, є загрозою для добробуту по всіх усюдах;

г) Боротьба проти недостатку вимагає невсипучого завзяття в кожнім народі; вона мусить бути ведена теж безупинними і суцільними міжнародними змаганнями. У цій боротьбі представники робітників і підприємців, які мають становище нарівні із державними урядами, сходяться з ними на вільну дискусію і демократичне вирішення, з метою поширити загальний добробут.

II.

Мир через Суспільну Справедливість.

Виходячи з переконання, що досвід виказав в цілій повноті правду, висказану у вступі до конституції Міжнародної Орґанізації Праці, а то правду, що тривалий мир може бути встановлений лише тоді, коли він опертий на суспільній справедливости, конференція стверджує, що:

а) Кожна людина, безогляду на расу, віру та пол, має право змагати до свого матеріяльного добробуту і до духового розвитку і то у відносинах, що запевняють їй свободу і людську гідність, економічну забезпеку і рівну для всіх нагоду;

б) Створення таких відносин, серед яких булоб можливе оце, що сказано, мусить стати осередком краєвої й міжнародної політики;

в) Всі краєві й міжнародні способи й засоби, а зокрема такі, що мають економічний і фінансовий характер, мають бути обдумувані лише з такої точки насвітлення і їх можна приймати постільки, поскільки вони помагають, а не спиняють змагання до осягнення оцих основних цілей;

г) Буде це обовязком Міжнародної Орґанізації Праці провірювати й розглядати всі міжнародні, економічні й фінансові способи й засоби з точки насвітлення цієї підставової мети;

ґ) У виконанню доручених завдань Міжнародна Орґанізація Праці, розглянувши всі економічні й фінансові чинники, може приняти як свої рішення й припоручення ще й всілякі проєкти, які буде вважати за доцільні.

III.

В першу чергу — повночасне заняття.

Конференція признає святочне зобовязання Міжнародної Орґанізації Праці до поширювання між державами світу такі програми, які запевняють:

а) Повночасне заняття й піднесення життєвої стопи;

б) Заняття робітників при роботах, при яких вони можуть почуватися вдоволеними цим, що вживають до найвищого ступня своїх спосібностей і приспосіблення, та що вони по своїм найвищим зусиллям причиняються до загального добробуту;

в) Застрогу, як спосіб осягнення цієї цили і як ґарантію для всіх інтересованих, що подбається теж про засоби для приспосіблення і для перевозу робітників, включаючи переселення для добуття праці і для поселення;

г) Способи плати й заробітків, установлення годин і інших відносин праці, обчислені на те, щоби забезпечити справедливу участь в овочах поступу для всіх, а мінімум життєвої плати для всіх наємців і для цих, хто потребує такої охорони;

ґ) Чинного признання права збірних (колективних) переговорів; співділання управи з робітниками у постійнім змаганню посилення творчої видатности, і співпраці робітників та підприємців у підготові і практичнім виконанню суспільних і економічних заряджень;

д) Поширення суспільної забезпеки, щоб запевнити основний дохід для всіх, хто такого запевнення потребує, а також і сущної медичної опіки;

е) Вистарчальної захорони для життя і здоровля робітників у всіх заняттях;

є) Запевнення відповідного відживлення, мешкання, і засобів для відпочинку й культури;

ж) Забезпеку рівности в освіті і в професійних нагодах.

IV.

Готовість Помогти Новій Лізі.

В переконанню, що повніше і основніше вихіснування світових джерел продукції, конечне для осягнення цілей намічених в оцій декларації, може бути сповнене через чинну міжнародну й краєву діяльність, включаючи способи для поширення продукції й консумції, щоб виминути важкі економічні потрясення й зміни; щоб посилити економічний і суспільний розвиток відсталих околиць світу; щоб забезпечити більшу постійність у світових цінах на продукти першої потреби і щоб підперти високу і постійну виміну в міжнародній торгівлі — конференція ручить оцим за співпрацю в повній силі Міжнародної Орґанізації Праці з такими міжнародними установами, які дістануть доручення з частинною відповідальністю за таке велике завдання і за підтримку змагань до здоровля, освіти й добробуту всіх народів.

V.

Конференція стверджує, що засади, проголошені в оцій декларації дадуться вповні застосувати до всіх народів по всіх усюдах і, хоч спосіб їх застосування мусить бути відповідний до ступня суспільного й економічного розвитку, до якого дійшов кожен нарід, то постепенне приноровлення цих засад до народів, котрі ще находяться в стані залежности, а також і до тих, що вже осягнули самоуправу, є справою журби всього цивілізованого світу.

Проф. Микола Чубатий.

Кого обєднує Конґресовий Комітет?

Потреба проводу американських українців.

Дивна вдача українських людей в Америці! Коли впродовж трьох літ не було проводу американських українців, всі мали тільки одно на устах: нам треба проводу, нам треба якогось центрального тіла, що надавалоб керму цілому життю американських українців.

Зійшовся у Філядельфії Другий Конґрес Американських Українців. Зїхалися представники усього національного активу американських українців та в найбільше демократичний спосіб вибрали провід. І знов українські люди на щось чекають. Провід є, але немає тих, що передше нарікали на брак проводу; немає їх — чинно показати, що вони за проводом американських українців, що вони солідарна, активна громада.

Давний та теперішний Конґресовий Комітет.

Попередний Конґресовий Комітет, опертий на чотирьох запомогових орґанізаціях, показався нежиттєздатним тому, бо кожна поодинока орґанізація могла кожної хвилини вносити заколот, відтягаючи своїх представників. Новий Конґресовий Комітет є збудований на іншій засаді. **Він не репрезентує запомогових орґанізацій; він не репрезентує ніяких партій, а репрезентує громади українських скупчень по цілій Америці безогляду на партії.** Є в Конґресовім Комітеті люди різних світоглядів та партій, але одно їм спільне, а саме це, що ухвалено в резолюціях — охота віддати свої сили на поміч американській батьківщині та охота працювати, щоб український нарід став вільним, щоб дістав це, чого хоче і бажає. Знов свою волю український нарід висловлював постійно своїми публичними актами та сотками жертв кращих своїх синів, а саме волю бути незалежною нацією та повним господарем на рідній землі.

Це програма така широка, що під нею може підписатися і правий монархіст і лівий соціяліст немосквофіл. Коли недавно дописувач Свободи зі Шікаґо сказав, що до Конґресового Комітету належать всі українські національно думаючі ґрупи з виїмкою соціялістів, то це останнє не є слушне. Український Конґресовий Комітет, ні сам Коґрес, нікого не питав і нині не питає про його суспільні чи партійні переконання. Це й не є правом Конґресового Комітету, бо він не є збудований на партійній репрезентації, по якомусь партійному [illegible], а тільки на підборі найбільше активних людей зпоміж репрезентантів громад.

Глядячи з чисто особового підбору членів Конґресового Комітету слід ствердити, що в нім є члени соціялістичних переконань, але такі, що не хотять московської зверхности над Україною. За такою зверхністю є тільки кількох представників соціялізму серед американських українців; на таку саму дутку грає й їх ґазетка. Одначе ні ця ґазетка, ні її творці не репрезентують українського соціялізму в Америці; більшість американських українців соціялістів стоїть при самостійницькім українськім прапорі та не міняє політичної віхи залежно від того, куди і звідки віє вітер.

В справі европейських українців Конґресовий Комітет передає становище краю.

Немає найменшого сумніву, що рішати про своє політичне майбутнє має право тільки український нарід в Европі, горожани української землі. Всі інші заступці є неумандатовані, як ідуть всупереч волі українського народу. Конґресовий Комітет як орґанізація американських українців теж не має офіціяльного мандату говорити в імени европейських своїх братів, але має мандат моральний, якого не мають ні комуністи, ні їх помічники — москвофільські соціялісти.

Чому Конґресовий Комітет має цей моральний мандат? Має його тому, що Другий Конґрес Американських Українців у Філядельфії в справі европейських українців не виповів своїх поглядів. Він тільки покликався на ці державні акти українського народу, якими цей нарід виконував своє право самоозначення, коли був вільним, отже оба акти проголошення самостійности східної та західної України (1917 і 1918) та акт злуки обох републик в Одну Суверенну Державу Українського Народу, з 22. січня 1919.

Це була програма, на яку впродовж повних двацять літ поміж обома світовими війнами підписувалися всі українці в Европі з виїмкою служак Кремля — комуністів. Це була програма всіх українців в Европі — від правого до лівого. Відомо, що в Европі всі українці займали виразне протимосковське та протипольське становище. Такий політичний світогляд стався прямо засадою національної політики та політичної віри новочасного українства. Тому в часі червоної окупації Західної України втікали українські самостійники всіх політичних партій, включно з провідниками українських соціялістів-радикалів — як редактори Стахів, Навроцький та другі, дарма, що вони ціле життя виразно визнавали соціялізм. Їх втеча була ратуванням життя, а як показалося, совєтська дійсність змела всіх соціялістів, що лишилися під червоною окупацією, як вітер пісок.

Ніхто не має права фальшувати волю українських мас в Европі.

Треба знати українському громадянству в Америці, що немає на західній Україні крім малої ґрупки комуністів без всякого значення та впливу на маси, ніякого політичного гуртка, що годивсяб на московське панування над Україною. Воно може прийти, але прийде проти волі українського народу, народу хлопа та робітника. Український нарід напевно не дасть своєї згоди на таке насильство, на фальшування його волі, проголошеної ясно українськими державними актами. Тим чином він все реклямує своє моральне, глибоко узасаднене право, воювати проти чужинецької окупації України всіми силами та засобами. Колиж нині малесенький гурток українських соціялістів-москвофілів в Америці робить вітер та пускає американським українцям перед очи дим, що це він робить якусь політику, що рахується з дійсним станом, то мусить знати, що це все їх приватна крамничка політичної комерсії; в краю вона не має нікого за собою.

Можна їм одурити кілька десяток політичних анальфабетів в Америці; можуть вони навіть робити тим приємности червоним, бо їм треба всіх признак хочби фальшованої волі українського народу в Европі, але це, що вони говорять, це не мова українського селянина та робітника, загартованих у боротьбі за волю рідної землі, стужених тугою

АНАСТАЗІЯ Г. БІЛОВУС

КАТРУСЯ

Оповідання з давної минувшини.

(До друку зредаґував Ол. Луговий).

17)

І у відступі турецької армії Селим перейшов сотником на службу гетьмана Дорошенка. Новий козацький сотник Селим Османенко перебув всі Дорошенкові походи, всі вдачі і нещастя. Зжився з козацтвом і народом і щиро його полюбив. Самий нащадок войовничої касти добачував причини українських недомагань, причини того, чому народ вічно бореться за свою волю і вічно програє. Перша причина — брак твердої, суворої але справедливої влади, що не застановлясяб над пролиттям крови хоч би тисяч бунтівничих ворохобників, щоб через них пізніше не ллялася кров міліонів; влади освяченої віковими традиціями і наслідністю. Гетьман, нехай і такий велит, як Дорошенко, символом такої влади не був, бо гетьман за польсько-литовським взірцем вибирався, а коли вибирався, то міг бути і прогнаний, як то часто траплялося. І на виборне становище гетьмана занадто багато було охочих, не то козацьких полковників, а навіть незначних сотників, що один другого вічно побрювали. Зокрема, гетьмана вважали всі головним вождом козацьких сил, а не володарем держави. В Україні повинен володіти великий князь, король, чи імператор. Такий, як Салядин, чи Сулейман І чи ІІ, або Осман І. Пригадував козацьким старшинам мудрі думки Сулеймана ІІ, великого чоловіка українки — Роксоляни: — Коли одна людина непохитної волі і рішучости здобуде собі сотку беззастережених послідовників, сліпо його задуми виконуючих, то цих сто і одного завзятців зможуть заснувати і втримати світову імперію. В Україні таких людей не було і тому вона програвала.

Іншою причиною була незгідливість самих верхів, неодностайність, готовість за матеріяльні користи піти на руку ворога, нехтовання верхами низів населення. Адже кожний козацький гетьман воював за права козацької верстви, дуже нечисленної, а не за права усього народу. Не диво, що й нарід зіставався байдужим у своїй більшости до змагань козацтва, або навіть ворожим.

І Селим бачив, що Україна, недавно звільнившись, котиться по похилій площі знову у пащу ненажерних сусідів і ніхто не в силах її стримати. Подивляв завзяття гетьмана Дорошенка, його героїчні намагання, однак не вірив в успіх. Бачив, що всі задуми валяться та чув, що своє життя він звязав з Україною назавжди і вороття йому немає.

У таких хвилинах думав про родину. Думав пробратися під чужим імям у Туреччину, забрати матір, сестру і дружину й оселитися десь у широких українських степах. Та в Україні, як вона велика, не було такого кутка, кудаб не доходили орди москвинів, поляків, молдаванів і неслухняних татарів. В Туреччині, хоч небезпеки також великі зо сторони влади, всеж життя було спокійніше, бодай ніхто не руйнує притулку, не перегонить, наче худобу, з місця на місце населення. І сотник кидався у вир військово-орґанізаційної роботи, щоб у праці найти забуття...

XVII.

Родина Османа-паші довідалася про долю усіх трьох мужчин з родини вже після повороту турецьких військ з походу. Двоє погинули в бою; де подінувся третій, Селим, ніхто не міг сказати. Можливо де згинув, можливо у полоні. Минав час, виміняли знатніших бранців, а Селима між ними не було.

Глибокий сум опанував родиною і всіми, що їх знали. Та живі дуамють про життя. Треба було подумати, щож далі діяти: зіставатись тут, на чужині, чи виїздити у рідні краї на поневірку, голод, а може і смерть. З Туреччиною жінок ніщо більше не вязало. А що чекало їх в Україні? І жінки не могли на щобудь рішитися.

Туреччина тимчасом знову обернулася в ворога України. Прислужився тому войовничий запорозький кошовий, здібний полководець, але ніякий державник, до того ревний московський прихильник, Іван Сірко. У часі, коли татарські війська з Дорошенковими козаками облягли польського гетьмана Яна Собєского у північній Галичині, Сірко з запорожцями напав на беззахистний Крим і у щент зруйнував. На протест султана — відповів зневажливим, загально відомим листом. Тим всім він всадив ніж у спину Дорошенкови й Україні, як і колись Виговському після Конотопу. Татари і турки вирушили знов в Україну, та вже як її вороги, нищачи все і плюндруючи. Ціле Правобережжа обернулося в руїну, обезлюдніло й опустіло. Турки зруйнували й саму гетьманську столицю — Чигирин.

Зміну турецької політики зразуж відчули українці, що перебували в Туреччині. Невільники з України прибували десятками тисяч. Полонені козаки мордувалися на очах столичного населення у відплату за підступний Сірків напад. Влада не могла здержати лютих натовпів, навіть колиб і щиро бажала. Магомет IV лежав у передсмертній слабости. Державою керував його наслідник — малий хлопчак, а в дійсности достойники, що з малим султаном зовсім не числилися. Знов отверто закликалося до погромів невірних, тобто християн, особливо тих, з козацьких країв. Закликалося вимордувати й родини турецьких достойників, відомих зо своєї прихильности до козаків.

(Дальше буде).

УКРАЇНСЬКИЙ ВІДЗИВ НА МОСКОВСЬКИЙ ВИЗОВ

Теперішня пропаганда московської ненависти проти недавнього й теперішнього українського патріотизму, а особливо прозивання кожного українця-самостійника „зрадником народу" та „фашистом" чи „націстом", має свою подібність в нагінці колишнього царського режиму на Мазепу й „мазепинців". Але, як нагінка на Мазепу викликала цілком протилежні відзиви й настрої серед українського народу, ніж це міг царський уряд навіть в уяві доглянути, так і теперішня безупинна нагінка може викликати навіть уже в недалекій майбутности таку реакцію між українським загалом, якої сьогодні не можна передбачувати.

На таку думку наводить нас незабутній наш Михайло Грушевський у своїй статті „Мазепинство й Богданівство", поміщеній у I. книжці Літературно-Наукового Вістника за 1912 р. Із цеї статті наведемо лише деякі уривки, щоб наглядніше освідомити себе про значіння безоглядної нагінки на невинних людей.

„З погляду опричницьких (московських) кругів виставлення імени Богдана проти імени Мазепи як певного протипункту має свою історичну традицію" — пише після вступних завваг Грушевський. Потім дочитуємося в статті до таких тверджень автора:

Мазепа в дійсности не був ніяким яскравим представником українського самостійництва. Маємо в нашій історії представників української державної ідеї, української самостійности й окремішности далеко різше й сильніще виражених. У Мазепи до цього не було ні трагічного завзяття Дорошенка, ні безмірної витривалости Орлика... Обставини й натиск старшини й найближчого окруження, що вважало непростимим гріхом втратити цей момент і не використати його для визволення України — змусили Мазепу в останній хвилині перекинутися з царського служальця в оборонця української свободи „од того московського тиранського іга"... Трагічну фігуру з Мазепи зробило щойно само московське правительство, зібравши на його голову всі гріхи українського народу, проклявши його страшенними клятвами як нечуваного злочинця, другого Юду, ворога християнства і православія заразом — типового представника української зради („ізмени"), якою мовляв неустанно компромітували себе українці і тому нібито московське правительство вважало себе надалі свобідним від усіх обіцянок і зобовязань, які приняло на себе перед Україною... Це була рішуча заява — визов — збоку московського уряду, смілий і безоглядний. Зробити ворогом православія гетьмана найбільш побожного, найбільш відданого духовенству церкви, церковній культурі, найбільш заслуженого перед українською церквою, яким був Мазепа, більш ніж хто інший з усього українського громадянства; кинути прокляття — „анатему" на людину, що наповнила памятками своєї побожности цілу сучасну Україну — це було більш ніж сміле, це було просто небезпечне... Прокляти останніми клятвами людину, проголосити його останнім з людей за те, що він піддався натискові прилюдної опінії і з московського служальця хотів стати оборонцем вільностей українських — це теж був визов, більш рішучий, ніж розважний.

Українське громадянство мовчки приняло його, і тим часом, як офіціяльні московські кола валили клятви й лайки на голову „проклятого Мазепи", це громадянство в самім нутрі своєї душі окружило гетьмана пієтизмом - почестю саме тому, що він був проклятий за український патріотизм. Тим часом, як у покірній історіографії переходили з книги в книгу утерті наклепи й фрази про „Мазепине коварство", то серед українського громадянства росло спочуття й поважання до великого патріота, великого гетьмана опоганеного й проклятого за те, що по своєму розумінню хотів добра своєму народови та батьківщині...

І так бачимо, що „мазепинство" для означення українського патріотизму назва досить припадкова. Мазепу зробили українським героем тільки урядові нагінки на його імя, на його память наперекір фактам і дійсним настроям українського громадянства. Чим дальше будуть московські нагінники вести проти нього негідну пропаганду, тим ясніша буде ставати його постать серед українських нащадків.

Тесаме можна сказати вже тепер про небіжчика Симона Петлюру. Майже половина громадянства критично ставилася не до його замислів, але до його способів, якими він хотів дійти до своєї цілі. Але наслання большевиками скритовбийника на цього нещасного українського патріота зробило з нього українського героя вже за життя його ровесників.

Ми є свідками, як московські опричники живцем крають сучасних наших передових людей. Як навіть самий Гречуха аж до Америки висилає свої „анатеми" на мнимих „бандитів" і „чужоземних наемників", і як большевицька ЧЕКА в Америці посягає по голови тутешніх громадян українського роду. Не зважаючи на це далі не так добре політичне вишколення цього громадянства, воно проте добре розуміє, про що йде справа.

за незалежною українською державою.

Саме Конгресовий Комітет Американських Українців, виходячи з американського становища свободи та пошанування волі мас, став тільки товмачем тої волі і поклав собі святий обовязок цю волю викладати не сфальшованою. Він репрезентує саме всіх тих американців, що думають по американськи, безоглядну на партії.

НІМЦІ РОЗСТРІЛЯЛИ УКРАЇНСЬКИЙ ВІДДІЛ ТЮРЕМНИХ СТОРОЖІВ.

НЮ ЙОРК, (ОНА). — Наспівший з Лондону „Дзєннік Польскі" приніс вістку, що німці розстріляли в Освенцімі цілий відділ українських тюремних сторожів. Газета пише так: „Тюремні сторожі в Освенцімі складаються в першу чергу з німців, але є також словаки й українці, що зголосилися охотниками до тої

„В ночі з третього на четвертого липня 1943 року — з табору втекло 16 українських сторожів, які забрали з собою пальну зброю і велику кількість амуниції. За ними почали гнати, а натрапили на слід, то між втікачами і німецькою жандармерією дійшло до правдивої битви. Німці мали двох вбитих і 12 ранених. Чотирьох тяжко, 8 лекше. Українців впало одинадцять, а пятьох німці зловили живими. Пізніше так їх в таборі били, що всі згинули. На допитах інших українців показалося, що сторожі, які втікли з табору — це були головно російські офіцири. Відділ, в якому служили ті люди — розстріляно".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Концерт Романа Придаткевича.

Як незвичайна подія в культурному житті українського громадянства Детройту відбудеться в неділю 21-го травня ц. р. в годині 2:30 пополудні, у великій Авдиторії „Дітройт Інстітут оф Арт" при Вувард вулиці, концерт українського соліста-скрипака та композитора Романа Придаткевича. Допровід фортепіяновий буде в руках пані Олі Дмитрів, а співучасниками концерту будуть: п-ні Доня Стефанія Демрі, сопран, та український дівочий хор, а капеля під управою п-нни Стефанії Андрусевич. Концерт відбудеться під покровом визначних українських українських громадян Дітройту.

Вага цього концерту заключується перше всього в тому, що перший раз в історії нашого міста будуть виконані твори таких українських композиторів як: В. Барвінського (Про щасливу Америку), І. Воробкевича, М. Гайворонського, М. Коляди, О. Кошиця (Плач невістки) М. Лисенка, Р. Придаткевича, Хв. Якименка і ін.

Скрипак і композитор Роман Придаткевич, відомий вже 20-літ українському громадянству Америки. Його більшим останнім успіхом була цеї осени концертова поїздка з 21 концертами по важніших центрах західної та центральної Канади.

Тоді писав в канадійсько-українських часописах Евген Турула:

„Я не боюсь рішучо заявити, що в мойому життю я не чув, щоб хтось з українців скрипаків міг Придаткевичови дорівнати. Яка чудова експресія тонів! Яке казочно досконале смичкування! Яка ніжність і чистота звуків! Вітаємо Романа Придаткевича як творця нової доби в розвитку нашої української інструментальної, головно скрипкової, музичної літератури".

В своїй рецензії подає д-р П. Маценко:

„В особі Романа Придаткевича, як скрипака і композитора українці мають великого майстра. Його технічні можливости є просто недосяжними, хоч він пнує над ними легко і коректно, не малюючись ними. Відбутий концерт був для багатьох, що не мали нагоди запізнатися з українською інструментальною музикою, правдивим відкриттям нового світу".

Навіть тверезо думаючий англієць зачав свою критику в щоденнику „Вінніпег Фрі Прес" такими словами:

„Музичну Історію України розкрили нам в салі Мійської Авдиторії скрипак Роман Придаткевич і пяніст Іван Мельник".

Критик Вінніпег Трибюн виражується:

„Українська музика, яку виконує Придаткевич, відзначається не лише музичною формою та будовою, але оригінальністю. Артист виконує її з такою технічною досконалістю, що зручно і легко поборює всі віртуозні пасажі та газарди. Та найважніше це те, що Придаткевич має такі чутні замисли, а його музика таку безпосередню щирість і поважний підхід, що ними глибоко зворушує слухача".

Не дивниця, що з таким оживленням зацікавленням громадянство Дітройту очікує пополудневого концерту в неділю, 21-го травня.

Любитель музики.

Магічний пластик — силикон

Майже кожного дня бачимо предмети, пуделка, коробки, навіть і кухонні речі з якогось нового матеріялу. Це ні метать, ні дерево, ні шкло, а щось нове, досі небувале. Загально кажуть: „Це з пластику". Пластики так тепер поширені, що дивуємося, чому їх давніше не вживали. Це тому, що не було потреби. Було тільки металів і інших матеріялів, що з них можна було робити все. Аж як не стає металів, винахідники кидаються шукати іншого матеріялу. Звідси то йдуть щораз то нові пластики.

Найновіший чудо-пластик це силикон. Властиво їх є кілька родів, тому слід говорити про силокони. Їх відкрили, а тепер видосконалюють, хеміки в робітних підприємствах Дженерал Електрик у Скенектаді, в стейті Ню Йорк. Крім цього працюють над силиконами в фабриках шкла в Корнинг коло Рачестеру, теж у стейті Ню Йорк, та в кількох фабриках, що залежні від згаданих підприємств.

Силикони це неабияке відкриття. Їх виробляється із сполуки неорганічного мінералу, званого по латинськи „сілікон", з органічними субстанціями. Простішими словами воно таке: З піску дістається „сілікон" і його хемічно лучиться вугліянним продуктом, званим „карбон", дальше з газами „гідроген" або „оксиген" (водень та кисень). Це справа хеміків.

Ужиточність силиконів.

Покищо не все ще звісно про ужиточність силиконів, бо це війна. Може їх вже вживають до тайних воєнних виробів, але те, що хеміки тепер голосно говорять, представляється так: При їх допомозі можна буде зробити непромокальними убрання з бавовняної та з вовняної матерії. Коли так, то може не треба буде по війні носити плащів-дощівників. Так, наприклад, убрання, чи там матерія на убрання, насичена силоконами, не пропустить дощу. Убрання просто сполоче з себе дощеву воду і остане свіжим, як би щойно з голки. Штани навіть не стратять свого канту, який лишається після прасування. Це тому, що дощева вода не всякне в матерію, навпаки, ще її миє. Тому, що силикони можна вживати як теч або як пару, то вони не мають впливу на краску матерії. Також не зміниться в нічому і якість матерії, отже силикони є, так би мовити, невтральні для краски.

Дощівники з паперу.

Навіть дощівники з паперу будуть можливі при допомозі силиконів. Це тому, що папір, насичений силиконами, буде теж непромокальний. Такі проти- дощеві плащі можуть бути ужиточні для здвигу людей, який збирається при грі в киданого мяча („бейзбол"), при перегонах та при кулачних змагах під відкритим небом. Коли несподівано гряне злива, за кількаканадцять центів можна буде купити паперовий дощівник, як товпа не приготована на дощ, дальше приглядатися забаві та грі.

Навіть і гумові кальоші можна буде скасувати, коли силикони стануть загально вживані. Торговці шкірою вже студіюють, чи можна намочити шкіру в силиконах, щоб вона стала непромокальною. Коли це станеться, звичайне взуття вистарчить на зливу. Будівничі випробовують цеглу та дерево й „стоко", чи не вдасться ці матеріяли запустити силиконами, щоб вони були забезпечені проти ділання води й пари. Хатна обстанова — меблі — буде на все чистою, коли її запустити силиконами. Тесаме подушки до сидження в автах. Забавляється товариство на сидженнях, хтось принесе морожене, содову воду, чи тісточка; виллється вода, або впаде кусник тісточка на софу. Вода зійде на долівку, а тісточко можна буде змити і нічого софі не пошкодить, бо вона непромокальна, отже вільна теж від заплямлення. Коли силиконами запустити шкляні вікна автомобілів або й домів, дещева вода лише сполоче шиби й не треба буде їх мити.

Крім цього велику прислугу можуть віддати силикони хатним господиням. Коли дійдемо до цього, що силиконами будуть поволікати, кухонні начиння, як: тарелі, шклянки, горнятка, то по кожному їдженню не треба буде їх мити миткою, а просто сполокати гарячою водою для вбиття бацилів і висушити. Бо їжа не причепиться до посудини так, як чіпляється тепер і її останки можна буде легко згорнути до збірника з кухонними відпадками. В бюрах підприємства „Дженерал Електрик" твердять, що впродовж найближчих 10 літ силикони стануть поважним продуктом в пластиковім промислі.

Здатність силиконів.

Хоч в засаді силикони є продуктом з піску, то їх здатність зовсім не подібна до піскового матеріялу. Пісок крихкий, а силикони дадуться видовжувати або розвалковувати, як от кіт до заклеювання шиб у вікнах. Колиж їх перемінити на кульки, то вони будуть підскакувати, як мячі. Тому з них можна буде виробляти мячики до забави в ситківку („ловн теніс"). В іншій формі їх можна вживати як невидиму поволоку на цеглі й так званих „керамічних" виробах. Поволока така тонка, що її не доглядне ніхто самим оком ані навіть мікроскопом, а службу свою робить. Досі поволікали кераміку воском і цей процес називали „сухою поволокою" („драй філм"). Силикони є вшестеро ужиточніші ніж суха поволока.

Силикони можна огрівати аж до 500 ступнів Фаренгайта і не топляться. Тому вони надаються на інсуляцію, тобто на охорону металю перед електрикою навіть в огні. Отже зовсім певно, що їх використують у якийсь спосіб при воєнних матеріялах.

На всякий випадок час повної ужиточности силиконів уже недалекий. Тому варт слідити за їхнім удосконаленням і розвитком.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 14. травня 1944 р. помер у 56. році життя

МИКОЛА БУНДЗА

член Бр. св. Володимира. від. 130 У. Н. Союзу в Ню Йорку.

Покійний походив з села Вижняни, пов. Перемишляни, Західна Україна. Полишив у смутку жінку Анну і троє дітей. Ксеню, Анну і Григорія, який є тепер при армії. Жінка і всі діти є членами У. Н. Союзу. Тіло небіжчика знаходиться в домі жалоби під ч. 133 17 вул. в Брукліні, Н. Й. Панахида відбудеться в домі жалоби в вівторок, в год. 8. ввечір Похорон буде в середу, в 9. год. рано з дому жалоби до церкви св. Миколая, 256 — 19 вул. в Брукліні. Усі члени, що можуть звільнитись з праці, повинні взяти участь у похороні, та втакий спосіб віддати останню прислугу покійному.

В. Й. П.!

Заряд Бр. св. Володимира, від. 130 УНС.

ЧИ НЕ ЗАОХОТА ДЛЯ ДІВЧАТ ВСТУПАТИ ДО ЗБРОЙНИХ СИЛ ДЯДЬКА СЕМА?— Це літній одяг для дівчат, що пішли на службу до маринарки. Простий і скромний, а приманчивий.

Що писала “Свобода” тому 30 років?

14. травня 1914.

НАРАДА КАНАДІЙСЬКИХ УЧИТЕЛІВ.

Дня 16. і 17. квітня ц. р. відбулася у Виннипегу 8. річна конвенція українського учительства провінції Манітоби (були представники й інших провінцій). Нарадам проводив учит. М. Мігайчук. Промови й відчити виголошували в українській та англійській мові. На наради прибув теж провінціональний міністер Флечер, інспектори Белтон, Бест і Гігейчук, директор учительської семинарії („нормал скул") МекІнтайр. Передискутовано справу заложення учительського органу (промовляли Мігайчук, Стечишин і Козоріз), але рішено цю справу ще відложити.

ЖИДИ В БРУКЛИНІ, Н. Й., ОБХОДИЛИ ЮВИЛЕЙ ШЕВЧЕНКА.

Мабуть перший раз в історії святкували жиди память українського поета. Були це бруклинські жиди, котрі уладили свято в честь Шевченка дня 9. травня в домі під ч. 229. вулиця Сакман. У святі взяли участь найвизначніші жидівські патріоти, а було теж кількох українців, емігрантів з російської України. Народу зібралося у салі яких 600 осіб. З правдивим зацікавленням вислухали приявні відчиту про життя й діяльність поета, а потім пішли до Колд Тієйтер на виставу драми „Мати Наймичка".

ПЕРША КОНСИСТОРІЯ ЄП. С. ОРТИНСЬКОГО.

Український католицький єпископ, Преосв. С. Ортинський, почав видавати дієцезальний орган „Єпархіяльний Вістник" у Філядельфії, редагований о. В. Стецюком. У виданню з дня 28. квітня проголошено іменування першої консисторії при єпископі. Предсідником консисторії є генеральний вікарій о. Олександер Даубай, а крилошанами іменовані по 3 священики зпоміж угро-руського і галицького духовенства. З угро-руських є такі оо.: В. Горзо, В. Мирошай, Н. Чопей; з галицьких є совітниками оо. Н. Підгорецький, П. Понятишин, В. Фовгович.

НОВІ ВІДДІЛИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

В місяцю квітні приступили до У. Н. С. такі нові відділи: Сестрицтво св. Ольги, від. 315 в Джерзі Сити, Н. Дж.; бр. св. Петра й Павла, від. 386 в Колвер, Па.; тов. ім. Івана Франка, від. 387 в Олифант, Па.

ДО ШАНОВНИХ ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ" І „ЮКРЕЙНІЕН ВІКЛІ"

Як Ви змінюете адресу, просимо негайно повідомити про це аміністрацію „Свободи". Скоре повідомлення усуває непорозуміння і стримання газети. З повідомленням просимо також висилати 10 центів готівкою або почтовими значками на покриття вироблення нового стенсля. Члени і Читачі з Канади зволять присилати **тільки готівку** тому, що канадійських почтових значків не можна виміняти.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—BErgen 4-0237—BRyant 9-0582

War Manpower Commission Employment Regulations

Essential Workers need Statement of Availability. If transferring to less essential, need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need both.

Сущні робітники обовязані мати посвідку, що вони є до розпорядимости. При переношенню до менше сущних робіт мусять мати крім цього згоду „Юнайтид Стейтс Емплоймент Сервіс". „Критичні" робітники потребують теж обох посвідок.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

МАШИНІСТІВ—ТОКАРІВ I СКЛАДАЧІВ (ASSOMBLERS)
ROBACZYNSKI MACHINE
326 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y.

ЛЮДЕЙ—ФАБРИЧНА РОБОТА
Досвіду не вимагаємо. Стала робота. 60 ц. на годину на початок. 5 днів. — 40 годин тижнево.
BERTH LEVI & CO., Inc.
149 Franklin Street, N. Y. City

ФАБРИЧНИХ помічників воєнна робота. Голоситись між 9 і 3. **Belmont Smelting & Refining Works,** 330 Belmont Ave., Brooklyn. DI 2-4900.

ЧОЛОВІКА топити металь, воєнна робота. Голоситись між 9 і 3. **Belmont Smelting & Refining Works,** 330 Belmont Ave., Brooklyn. DI 2-4900.

НІЧНИХ ПОРТЕРІВ
Від 12. год. в ночі до 8. рано.
STERLING ENGRAVING
304 E. 45th St., New York, N. Y.

ПОТРІБНО МУЖЧИН
Досвід не потрібний.
ЯК ПОРТЕРІВ І РОБІТНИКІВ
ДОБРА ПЛАТНЯ
ПОСТІЙНА РОБОТА
Робітники з важної воєнної роботи мусять мати доказ звільнення.
FEDERAL
TELEPHONE & RADIO CORP
591 BROAD ST., NEWARK, N. J.

СТОЛЯРІВ І ПОМІЧНИКІВ. **American Cabinet Co.,** 210 Paterson Plank Road, Union City, N. J.

ДОМОВИХ, готелевих, шпиталевих, фабричних і клеркових робітників. **Ericson Agency,** 287 Flatbush Ave., Brooklyn, N. Y.

МУЖЧИН помагати в департаменті пакування, дещо чистити; приємні робітничі умовини, 5 днів тижнево, потрібно рекомендації. **Ryland,** 161 Water St., New York City.

ПОРТЕРІВ
$33.73 тижнево
Години 6. ввечір до 2. рано. Неділі вільні. Голоситься в 6. вечір до: Room 503, 350 Fifth Ave., N. Y. City.

ОПЕРЕЙТОРІВ
Singer Sewing Machine
Добра платня, овертайм, стала робота Аванс.
VICTORY TOY CO.
17 East 16th St., N. Y. City

МУЖЧИН ДО КУХНІ
Добра платня
Часове або постійне заняття.
NATHAN'S FAMOUS, Inc.
1316 Surf Ave., Coney Island, N. Y.

ЛЮДЕЙ ДО ПЕРЕРІБКИ
Досвідчених; приємне окруження
Стала посада.
WILMA GOWNS
4 West 57th St., New York City

РУЧНА ПРАЛЬНЯ—прасувати машиною. 5 дні в тиждень.
Crown Laundry
96 Greenwich Ave., New York City

Фаєрмана—Портера, новий будинок, $125 місячно і кімната. Питайте Супритендента. Тел. STerling 8-2325.

ХЛОПЦІВ—МУЖЧИН
STOUFFER'S
РЕСТАВРАЦІЇ
BUS-FOOD, BAR BOYS
RECEIVING MEN
МИТИ НАЧИННЯ
МИТИ ГОРШКИ
ПОРТЕРІВ
ЗАГАЛЬНИХ ПОМІЧНИКІВ І РОБІТНИКІВ
Будучність для заслугуючих
Харчі й уніформи даємо
Неділі і свята вільні
Empl. Dept. денно 9—5
В суботи 9 до полудня
346 Lexington Ave. & 40th St.
1 поверх вгору — N. Y. City.

МУЖЧИН до загальної роботи в Бруклинській фабриці; воєнна робота. Голосіться або телеф. між 9 і 4. **Belmont Smelting & Refining Works,** 330 Belmont Ave., Bklyn. DI 2-4900.

ПАЛЯЧА до помочі топити металь; воєнна робота в Бруклинській фабриці. Голосіться або тел. між 9 і 4 **Belmont Smelting & Refining Works,** 330 Belmont Ave., Bklyn. DI 2-4900

ДІШВОШЕРІВ. Приємне окруження, стала робота. **Club,** 3 West 51st St., N. Y. EL 5-7640

МУЖЧИН—ХЛОПЦІВ
ЗАГАЛЬНА ФАБРИЧНА РОБОТА
БАГАТО ОВЕРТАЙМ
Заняття через цілий рік
LEBLUME CO.
45 West 16th St., New York City

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

ПОТРІБНО МУЖЧИН

ХЛОПЦЯ для загальної роботи в склепі одежі, добра нагода. **Bernell Clothing Co.,** 149 Fifth Ave., N.Y.C.

ДОСВІДЧЕНИХ РОБІТНИКІВ ПРИ ПІРЮ
ДОБРА ПЛАТНЯ
GRASI NOVELTY CO.
34 W. 38th St., New York City

ICE PULLERS & BOXMEN; стала робота, добра платня, багато овертайм, час і пів. **Dietz Ice Co.,** Fresh Pond Road & Myrtle Ave., Ridgewood, Brooklyn, N. Y.

ХЛОПЦІВ учитися ремесла; welding and bench work. **Artistic Wrought Iron Work,** 57 W. 21st St. N. Y.

МУЖЧИН—ЖІНОК. Добра нагода. 350 Lafayette St., N. Y. C.

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

ДІВЧАТ—Важна воєнна робота; сортувати завивати полотно. Добра платня, стала робота, вакації. **Mr. Kelson,** 436 E. 19th St., N. Y.

ЖЕНЩИН ЧИСТИТИ ОФІСИ
Добра платня; неділі вільні; год. від 6. веч. до 1. рано. Зголошуйтесь Кімната 503, 350 Fifth Ave., N. Y. City. at 6 P. M.

ДІВЧАТ—ЖІНОК У ВІЦІ 17 до 45
Легка; чиста сидяча робота в Бруклинській воєнній фабриці близько Boro Hall
ДОБРА ПЛАТНЯ
ОВЕРТАЙМ
Нагода на аванс—Приємне окруження
Повоєнна будучність.
EVANS CHEMETICS
300 Pearl St., Brooklyn, N. Y.
(corner Tillary St.) Room 421
БЛИЗЬКО ВСІХ СОБВЕЇВ

ЧЕМБЕРМЕЙДС. Постійне або часове заняття. Бачте панну Arthur, гавзкіпер. **Knickerbocker Hotel,** 120 West 45th St., N. Y. City.

ДІВЧАТ—ЖІНОК
STOUFFER'S
РЕСТАВРАЦІЇ
КУХАРІВ, ПЕКАРІВ І ПОМІЧНИКІВ
SERVICE PANTRIES
МИТИ НАЧИННЯ
ЧИСТИТИ
ВЕЙТЕРОК
HOSTESSES
Будучність для заслугуючих
Харчі й уніформи даємо
Неділі і свята вільні
Empl. Dept. денно 9—5
В суботи 9 до полудня
346 Lexington Ave. & 40th St.
1 поверх вгору — N. Y. City.

ДІВЧАТ І ЖІНОК
до роботи в кафетерії норсок. Досвід непотрібний. — **Methodist Maternity Hospital, 6 St. & 7 Ave., Bklyn, N.Y.**

РУЧНИХ ВИКІНЧУВАЧОК
ПРИ МУЖЕСЬКИХ УБРАННЯХ
ОФІРУЄМО НАЙВИЩУ ПЛАТНЮ
NEW CASTLE CLOTHES
5 East 28th St., N. Y. City

ПОТРІБНО ДІВЧАТ
до чищення суконок
Досвідчених і без досвіду.
Добра платня—стала робота.
A & S Dress Co., 335 W. 35 St., N.Y.

ДІВЧАТ — 3
Легка праця при пакуванню
5 днів тижнево $21.88
Потрібно посвідки звільнення
MANIFOLD SUPPLIES CO.
188 3rd Ave., Brooklyn, N. Y.

РУЧНИХ ШВАЧОК МАТЕРІЙ
ТАКОЖ ДОМАШНА РОБОТА
NEW DEAL LEATHER GOODS
45 W. 29th St., N. Y. C.

РОБІТНИЦЬ ДО КОПІЮВАННЯ жіночих капелюхів. Добра, стала посада. **Cecile, Gertrude Kretz,** 5 W. 52nd St., New York City.

ПОЛІТИЧНО-СУСПІЛЬНА ПРОГРАМА МАДЯРСЬКОЇ РАДИ

ЛОНДОН (ОНА). — Новозорганізована Мадярська Рада в Лондоні, якої головою вибрано М. Каролія, виготовила для майбутньої Мадярщини політично-суспільну програму, в якій постановляється, що коли Обєднані Держави переможуть Гітлера і його сателітів, то вона, відроджена мадярська держава має бути демократичною. Режім адмірала Гортого має бути зліквідований, а люди, які його становили і з ним співпрацювали — мають бути суджені і покарані.

Мадярська Рада в Лондоні каже, що теперішний уряд є чисто фашистівський і робить не те, чого потребує мадярський нарід, а те, що Гітлер і його кліка в Німеччині йому приказує. Мадярські землевласники стараються зберегти февдальні порядки і тримають людей в економічному ярмі. В новій Мадярщині цего не сміє бути, говорять політичні емігранти в Лондоні. Мадярський нарід хоче визволитися з економічної неволі і завести такі порядки, які є в чисто демократичних державах — в Великій Британії й Америці.

Мадярська Рада пропонує негайно уневажнити протижидівські закони, уведені в життя фашистівським урядом й сконфіскувати маєтки всіх тих багачів, які помагали німцям поневолювати мадярський нарід. Має також бути переведена аграрна реформа і безземельне селянство повинно дістати землю. В новій демократичній Мадярщині не буде так, як було перед війною, що пан мав сотні гектарів землі, а тисячі селян ходили босі і голодні.

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

ОПЕРЕЙТОРОК ДОСВІДЧЕНИХ
на машинах з 1 і 2 іглами
В ШИТТЮ BRASSIERS & GIRDLES
СТАЛА РОБОТА ДОБРА ПЛАТНЯ
ЗНАМЕНИТІ УМОВИНИ
BESTFORM FOUNDATIONS
64 W. 23rd St., N. Y. C., at 6th Ave.

ЖІНКИ—кріпкої до миття посудини і до чищення. Голоситись у шефа. **Hotel Dorset,** 30 W. 54, N. Y. C.

ОПЕРЕЙТОРОК; досвідчених, шити на Singer машинах. **Spring St. Sportswear,** 2-4 Spring St. N. Y. Ca 6-2637

ДІВЧАТ — БЕЗ ДОСВІДУ
до штучних цвітів; 50 ц. на годину.
Денна і нічна шифта.
Josephine Flower Co.
237 East 106th St., N. Y. City

Стратегія тигрів.

В Африці є ще околиці, де тигри нападають на тамошних безборонних уродженців. В одному селі замешкав на якийсь час білий чоловік, що вмів влучно стріляти на тигрів. Тому мешканці села прохали його прийти їм в допомогу у прогнанню тигрів. Білий чоловік згодився. Він, бувало привязував козу до пня дерева, самий вилазив на дерево, а коли смерклося, тигри підходили до дерева, щоб розвдерти козу і попоїсти. Коли тигр підніс свою голову вгору, білий чоловік пізнав становище тигра по його світляних очах. Він цілив з рушниці просто між очі і ранком усе находив постріляних тигрів.

Так зробив теж білий чоловік і тепер. Він виліз на дерево, стріляв до тигрів, але ранком їх не було. Це повторилося ніч по ніч. Отже на третю ніч взяв чоловік смолоскип, а як лише тигри прийшли, він запалив його й кинув між них.

І от що він побачив: тигри заки підійшли під дерево, примикали одно око, а гляділи лише другим. І не підходили вони одинцем, а йшли парами. А чоловік стріляв в саму середину між двома жевріючими очима, — але стріляв у порожну прогалину між двома тиграми. (Читаючи це, памятайте, що так оповідали ловці...).

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ

ПОШУКУЄМО СЕМКА ЗАЛЬОПАНОГО (Solumney), походить з села Настасів, повіт Тернопіль. Хтоб про нього знав, або він сам, просимо зголоситися на адресу:
J. L. FLEMING
405 Cannon Bldg., Troy, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 971. Нежданий гість.

Приложивши ніж до плечей арештанта, Тарзан почув, як він сказав вартовому: „Я веду цього плінника до ґенерала на допити".

Увійшовши на коритар, Тарзан звязав свого припадкового провідника, а опісля пустився до дверей ґенералового бюра.

Комендант якраз був занятий при телефоні. Саме тоді, ґенерал кінчив розмову, кажучи: „Не журіться! Ця нова боєва колюмна розправиться з Тарзаном".

За хвилину пізніше ввійшов Тарзан до кімнати, кажучи: „Ви помиляєтесь. Тарзан ось — тут!"